

31. OTURUM

Avrupa'da yükselen aşırılık, yabancı düşmanlığı ve mülteci krizi bağlamında Romanların ve Gezginlerin¹ durumu388(2016) sayılı Tavsiye Kararı²

1. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 1 Şubat 2012 tarihli bildirisinde³ Avrupa'da Çingene karşıtlığı, Roman karşıtlığı ve Romanlara karşı şiddet saldırılarındaki artış nedeniyle duyduğu kaygıları belirtti. Komite hükümetlere ve kamu yetkililerine nefret söylemlerini ve nefret suçlarını derhal ve kamuoyu önünde kınama ve barınma, eğitim, sağlık bakımı ve istihdam alanlarındaki sosyal entegrasyona yönelik ulusal stratejilerin güçlü bir ayrımcılıkla mücadele bileşeninin olmasını sağlama çağrısı yaptı; bunun için üye devletlerin ayrımcılık karşıtlığı mevzuatı uygulamalarını talep etti.

2. Bakanlar Komitesi CM/Rec(2008)5 sayılı Tavsiye Kararında üye devletlere Romanlara ve Gezginlere yapılan yasal ve sosyal ayrımcılığa karşı çıkan ve eşitlik ilkesini uygulayan politikaları hayata geçirmek için kısa ve uzun vadeli eylem planları, hedefleri ve göstergeleri olan uyumlu, kapsamlı ve yeterli kaynağa sahip ulusal ve bölgesel stratejileri yürürlüğe koymalarını tavsiye etti. Komite aynı zamanda bu stratejilerin uygulanışını denetlenmesini ve yerel ve bölgesel yönetimler, özerk forumlar, Roman ve Gezgin dernekleri ve halk gibi ilgili aktörlerin bu sürece katılmasına izin verilmesini de tavsiye etti.

3. Parlamenter Meclisin Avrupa'da Romanların Durumuna ilişkin 1740 sayılı Kararı (2010), üye devletlere ulusal eylem planlarını hayata geçirmeleri ve bu planların uygulanması, özellikle yerel düzeyde yürürlüğe konması için çabalarını artırma çağrısı yaptı.

4. Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri, "hemen hemen her üye devlette ciddi bir insan hakları sorunu olduğunu, Roman halkının uzun süreli dışlanması ve ayrımcılığa maruz kalması sorunu ile karşılaştığını" vurguladı ve gösterilecek küçük bir politik iradenin durumu tersine çevirebileceğini söyledi.⁴ Son zamanlarda yaptığı bir açıklamada üye devletlere, Avrupa Konseyine üye devletlerin birçoğunda yaşam tarzlarına her zaman saygı gösterilmeyen Gezginlere yapılan ırkçılık ve ayrımcılıkla mücadele etme çağrısı yaptı.⁵

5. Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi yukarıdakilerin ışığında, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi ve Parlamenter Meclisin tavsiye kararlarını akılda tutarak, üye devletlere yönelik olarak aldığı kendi tavsiye kararlarına dayanarak Bakanlar Komitesine üye devletleri:

a. şiddet içeren aşırılık ve mülteci akını gibi olaylarla daha da tırmanan mevcut sosyal ve siyasi kriz durumunu, entegrasyon stratejileri ve politikalarını Roman ve Gezginlerin katılımı boyutunu sistematik olarak dikkate almak üzere gözden geçirme fırsatına çevirmeye;

b. Roman ve Gezgin vatandaşların yasal ve sosyal eşitlikten yararlanmalarını sağlayacak, uluslar arası ve Avrupa insan hakları standartlarıyla uyumlu ayrımcılık karşıtlığı mevzuatı ve politikaları hayata geçirmeye;

¹ "Romanlar ve Gezginler" terimi Avrupa Konseyinin bu konudaki çalışmasında yer alan geniş grup çeşitliliğini kapsamak üzere kullanılmıştır: Bir yanda a) Roman, Sinti/Manuş, Kale, *Kali*, *Romanichals*, *Boyash/Rudari*; b) Balkan Mısırlıları(Mısırlılar ve Aşkallı); c) Doğu grupları (Domlar, Lomlar ve Abdallar); diğer yanda Gezginler, Yenişler gibi gruplar ve idari "Gezginler" terimiyle belirtilen halklar ve kendini Çingene olarak tanımlayan kişiler.

² 20 Ekim 2016'da Yerel Yönetimler Meclisi'nde tartışılıp onaylandıktan sonra 21 Ekim'de Kongre'nin 3. oturumunda kabul edilmiştir. (bkz [CPL31\(2016\)03final](https://www.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=Decl%2801.02.2012%29&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383&direct=true) sayılı belge), rapporteur: John WARMISHAM, Birleşik Krallık (L, SOC)).

³<https://www.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=Decl%2801.02.2012%29&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383&direct=true>

⁴ <http://www.coe.int/en/web/commissioner/-/roma-inclusion-is-mission-possible>

⁵ <http://www.coe.int/en/web/commissioner/-/travellers-time-to-counter-deep-rooted-hostility>

c. yerel yönetimlerin Roman ve Gezinlerin entegrasyonunu destekleyecek politikalarını ve eylemlerini kolaylaştırmak amacıyla kurumsal Çingene karşıtlığının⁶ konut ayrışması ve okullarda sınıf ayrışması ve zorla tahliye gibi dışa vurumlarına son verecek yasal çerçeveyi geliştirmeye;

d. gerek kurumsal gerek sosyal Çingene karşıtlığı kurbanları için, kurbanların bir tazminat almasını ve tatmin olmasını sağlayacak ve Romanlarla Gezinlere karşı ayrımcılık suçu işleyecek potansiyel failleri bundan caydıracak yasal çözüm yolları bulmaya;

e. yerel ve bölgesel yönetimlere Roman ve Gezin topluluklarının ihtiyaçlarını karşılamaları için yeterli mali kaynak veya aktarım sağlamaya;

f. Çingene karşıtlığının gerek bireyler gerekse organize gruplardan kaynaklanan nefret söylemi, ayrımcılık, tehdit, gözdağı ve ırkçılığa dayalı şiddet şeklindeki kamusal dışa vurumlarını kamuoyu önünde aktif bir şekilde kınamaya, kanunların polis ve diğer sorumlu yetkililer tarafından etkili ve ayrımcı olmayan bir şekilde uygulanmasını sağlamak için gerekli adımları atmaya davet etmesini tavsiye eder.

⁶ Çingene karşıtlığı ırkçılığın özel bir biçimi, ırk üstünlüğünü temel alan bir ideoloji, tarihsel ayrımcılıkla beslenen bir tür insan saymama ve kurumsal ırkçılık tarzıdır; diğer dışa vurum biçimlerinin yanı sıra şiddet, nefret söylemi, sömürü, damgalama ve ayrımcılığın en açık biçimleriyle dışa vurulur. - İrkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (ECRI), GPR 13,2011.